

Bestämmelser för Gesällbrev i:

Hovslagaryrket

Bestämmelserna är framtagna 1982-01-24 och av branschen reviderade (1992, 1996, 1997, 2005, 2007, 2011, 2016) senast hösten 2019 samt fastställda av Sveriges Hantverksråd 2019-12-02.

Ansvarig bransch-/yrkesorganisation

Svenska Hovslagareföreningen (SHF)

Förkunskapskrav

Gesällprov kan avläggas när ett av följande krav är uppnått:

- Genomgången av SHF godkänd treårig yrkeshögskoleutbildning.
- Examen från av SHF godkänd utbildning plus praktiktid så att sammanlagd heltid i yrket uppgår till minst 4800 timmar.
- Annan väldokumenterad, likvärdig utbildning (t ex internationell) om minst 4800 timmar. Valideras av branschen i varje enskilt fall.

Gesällprov – allmänna anvisningar

Gesällprovet är ett yrkesprov som skall vara av sådan art att det efter genomförd granskning visar att Gesällen är väl insatt i yrket och har de teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter som krävs för att kunna utföra de i yrket förekommande arbetsuppgifterna. Provet bör avläggas i nära anslutning till att utbildningen slutförs. För att erhålla ett Gesällbrev ska samtliga delar i Gesällprovet vara godkända.

Gesällprov – yrkeshögskoleutbildning

En godkänd slutexamen vid en yrkeshögskoleutbildning ger behörighet att ansöka om Gesällbrev om följande villkor är uppfyllda:

- Den praktiska delen av slutexamen motsvarar kraven i Gesällprovet. Läs "Anvisningar för avläggande av Gesällprov i hovslageriyrket". Dock kan modellskorna smidas under utbildningen och godkännas av lärarna. Läs mera under "Anvisningar Delprov B".
- Branschen (SHF) medverkar med granskare vid den praktiska slutexamen.
- LIA-praktiken i utbildningen uppgår till minst 30 % av utbildningstiden.

Detta gäller så länge det inte finns en enhetlig nationell utbildningsplan som gäller för alla yrkeshögskoleutbildningar.

Provanvisningar

Provet består av ett teoretiskt prov samt tre praktiska delprov och genomförs enligt Anvisningar för avläggande av Gesällprov i hovslagaryrket, som är framtagna och fastställda av branschen.

Granskning av provet

Ansvarig för granskningen är SHF:s Gesäll- & Mästarprovssektion. Granskarna ska vara opartiska och utses av branschen på uppdrag av Sveriges Hantverksråd. SHF har fastställda regler för granskning som granskarna måste följa.

Om provdeltagaren blir underkänd ska denna inom 14 dagar få skriftlig information om anledningen till detta, samt förslag på hur godkänt resultat uppnås. Andra rutiner kan gälla om provet är en del av en yrkeshögskoleexamen.

Ansökan samt kostnader för Gesällprov och Gesällbrev

Anmälan om att avlägga Gesällprovet görs hos SHF:s Gesäll- & Mästarprovssektion eller SHF:s kansli. Där du också får information om kostnaderna för Gesällprovet. Kontaktuppgifter finns på www.hovslagareforeningen.se

Efter godkänt prov görs en ansökan om att erhålla Gesällbrev hos Gesäll- & Mästarbrevskansliet. Blankett för ansökan/anmälan lämnas ut av SHF eller din skola. Du betalar en administrativ avgift på 875 SEK (inkl. moms) för Gesällbrevet

Med Gesällbrevet följer ett Gesällkort med information om Gesällbrev översatt till fem språk.

Kontaktuppgifter:

Branschorganisation:

Svenska Hovslagareföreningen
Alsjö Krokväg 24
443 72 Gråbo
Kanslitelefon: 0722-088 008

e-post: kansliet@hovslagareforeningen.se
Hemsida: www.hovslagareforeningen.se

Kontaktuppgifter SHF:s Gesäll- & Mästarprovssektion
e-post: gom@hovslagareforeningen.se

Gesäll- & Mästarbrevskansliet:

Sveriges Hantverksråd
Gesäll- & Mästarbrevskansliet
Box 147
793 23 Leksand

Tel. 0247-369 50

www.hantverksrad.se
info@hantverksrad.se

Tveka inte att kontakta oss om du har frågor eller funderingar kring Gesällbrev!

Anvisningar för avläggande av gesällprov i hovslagaryrket

Det teoretiska provet:

Gesällprovets teoridel är skriftlig. Maxtid för provet är fyra timmar. Teoridelen måste vara godkänd innan man får avlägga gesällprovets praktiska delar. Om särskilda behov föreligger kan provet göras muntligt.

Det teoretiska provet behöver inte avläggas om man gått en av branschen (Svenska Hovslagareföreningen) godkänd utbildning eller är av Jordbruksverket godkänd hovslagare. Kontakta kansliet för uppgift om av SHF godkända utbildningar.

Teoriprovet innehåller ett hundratal frågor, indelade i olika avdelningar. För godkänt resultat måste minst 75 procent rätt svar uppnås totalt. I varje avdelning måste minst 60 procent vara rätt besvarade.

Rättning av det teoretiska provet görs av två av SHF:s granskare. Om provet görs muntligt kommer två granskare att närvara.

Provet innehåller följande avdelningar:

Hästens anatomi med tonvikt på extremiteterna

Hovbeslag

Enklare korrigeringsåtgärder

Hovsjukdomar och sjukbeslag

Föl

Arbeta med plaster

Ergonomi

Svets och smideskunskap

Grundläggande kunskaper för egenföretagare

Grundläggande kunskaper om djurskydds- och smittskyddslagar

Litteratur på Svenska

Hovvård – Lars-Erik Magnusson

Fölkorrigerings ABC – Uno Yxklinten

Litteratur på engelska

Horse-Shoeing and the Horse's Foot – Dollar and Wheatley

The principles of Horseshoeing – Doug Butler

Hickman's Farriery – John Hickman & Martin Humphrey

Corrective Farriery volume 1 & 2 – Simon Curtis

Farriery, Foal to Racehorse – Simon Curtis

Det praktiska provet

Det praktiska provet är indelat i två delar: A och B.

Granskning av de praktiska provdelarna sker enligt en tiogradig skala. Sextio procent av maxpoängen måste uppnås för godkänt prov. Varje delprov granskas för sig. De två provdelarna kan, av praktiska skäl, komma att avläggas i omvänd ordning.

Poäng sätts på varje bedömningsdel. En tiogradig skala används. För godkänt delprov krävs 60 procent av totala poängsumman.

Provdela A

Skoning av häst med två handsmidda skor samt två fabrikskor på en maxtid av 180 minuter. Lottdragning sker om fram- eller bakhovar ska skos med handsmidda skor. Det är tillåtet att varmsko hästen.

Anvisningar provdela A

En skoningsplan inkluderande en beskrivning av hästens benställning och rörelser i skritt och trav ska upprättas.

Planen redovisas för granskarna innan skoningen påbörjas. Om omständigheter uppkommer som inte kunde förutses, kan skoningsplanen ändras efter överenskommelse med granskarna.

Hästens hovar skall verkas och skos parvis, valfritt om fram eller bak skor först. När första paret hovar är färdigverkade anmäler provdeltagaren detta till granskarna som då betygssätter verkningen. Både fabrikskorna och de handsmidda skorna måste också granskas innan påspikningen. Vald söm till skorna måste följa med till granskningen.

Om granskningen inverkar på maxtiden utökas provtiden med motsvarande tid.

För godkänt prov ska hästen gå rent vid besiktning efter skoning om den före skoning inte visade störningar i sina rörelser.

Hålverkning, sömstick, bränning (varmskoning) så att hästen reagerar för värmen leder till underkänt prov.

Slag eller annan omild behandling av hästen leder till underkänt prov.

Beslag, handsmidda skor

Skor smids i lämplig dimension till hästen. Tjocklek på fram- och bakskor måste vara samma. Skornas bredd måste parvis ha samma mått och passa till hovarnas storlek.

Konkavjärn är inte tillåtet. Skorna ska vara falsade och ha minst sex sömhål i varje sko. Storleken på sömhålen ska vara anpassade till hästens hovar. Sömskallens koniska ytor ska passa i sömhålet och glapp får ej finnas. Sömskallens fasade överdel ska vara höjd över skoarmen när sömmen är islaget. Sömhålet ska till sin lutning följa hovväggens lutning.

Kappor ska vara "bob-punchade" eller dragna med smideshammare. Kappdon, sänken samt elverktyg är inte tillåtna. Raspning är tillåten.

Alla gjorda sömhål måste användas. Observera dock att dessa måste vara placerade korrekt i sidodelen av skon. Falsen ska placeras så att sömhålen följer vita linjen.

Alla kappor ska ligga dikt an mot hoven, inget mellanrum får förekomma.

Beslag, fabrikskor

Val av skotyp och storlek ska vara i lämplig dimension till hästens hovar. Sömstorleken ska vara anpassad till storleken på sömhålen i valda skor, enligt samma riktlinjer som för handsmidda skor. Vid påspikningen måste minst tre sömhål på varje sida användas.

Säkerhet

För att kunna hålla en hög nivå på säkerheten vid provtillfället krävs att skyddsskor används.

Vid smide måste skyddsglasögon och hörselskydd användas.

Vid hästen får inga verktyg/verktyslådor lämnas utan uppsikt. Söm och skor får inte lämnas med risk att hästen kan trampa på dessa.

Övrigt

Beroende på årstid och andra omständigheter kan broddhål och/eller snösulor behövas. Tid för att göra broddhål och tillpassning av snösulor belastar inte maxtiden.

Provdel B

Ur en serie av sex modellskor, som finns publicerade på Svenska Hovslagareföreningens hemsida, lottas två skor som ska smidas under provdel B. Om gesällprovet är en del av en yrkeshögskoleexamen behöver modellskorna (som är gjorda under utbildningen och godkända av lärarna) visas upp på provdagen men bedöms inte.

För godkänt prov måste skorna vara färdigsmidda och innehålla alla moment som finns i ritningarna.

Anvisningar provdel B:

Söm passande till sömhålen och anpassade till skostorleken måste lämnas till granskarna vid bedömningen.

Hammarfinish gäller på smidet. Raspning, sänken och elverktyg är inte tillåtna.

Omprov

Vid ett underkänt prov finns möjlighet att göra omprov. Eftersom gesällprovet består av två delprov behöver man enbart göra om det eller de delprov man missat. Det tillåts maximalt två omprov per delprov. Därefter måste ett helt gesällprov göras på nytt. Omprov måste göras senast 18 månader efter provtillfället där man blev underkänd.

Bedömningsgrunder

Provet betygsätts enligt en tiogradig skala, 0 – 10. Om betyget tre eller lägre ges underkänns provdelen.

Provdel A, skoningsprov

Verkning

1. Lateral-medial balans och dorsal-palmar vinkel
2. Sula och stråle
3. Planhet
4. Helhet

Handsmidda skor i provdel A

1. Sömhålens passning
2. Sömhålens placering
3. Passform, storlek och anliggning
4. Helhet (inklusive kappor och fals)

Fabriksskor i provdel A

1. Val av skotyp
2. Val av sömstorlek
3. Passform, storlek och anliggning

Påspikning

1. Sömtag
2. Nitning
3. Anliggning
4. Helhetsintryck

Provdel B, modellskor

1. Sömhålens passning och placering
2. Form och mått
3. Planhet
4. Helhet (inklusive kappor och fals)

SVENSKA HOVSLAGAREFÖRENINGEN

Gesäll och mästarprovssektionen

Övriga upplysningar

SHF anvisar plats för såväl teoriprov som praktikprov. Vid gesällprov som är en del en yrkeshögskoleexamen ansvarar skolan för hela provets genomförande.

All utrustning för genomförande av provdelarna ansvarar provdeltagaren för själv. Exempel på sådan utrustning är städ, ässja, gasol och svets. Smidesjärn och hästskor medtages av provdeltagaren.

Provdeltagaren ansvarar även för att lämplig häst finns. Möjlighet till eventuell sedering av häst finns inte.

På vissa ställen kan SHF bistå med häst till självkostnadspris. Detta förutsätter att detta överenskommit i god tid före provdagen.

Medhjälpare

Till det praktiska provets delprov A bör provdeltagaren ha med sig en medhjälpare/hästkötare. Medhjälparen får vara till hjälp under provet med renhållning, värmning, släggning, tillhandahålla dryck med mera. Denna får dock inte påverka det praktiska arbetet på häst eller skor.

Ansökan

Ansökningsblankett för avläggande av gesällprov rekvideras från SHF:s Gesäll & Mästarprovssektion gom@hovslagareforeningen.se eller kansliet@hovslagareforeningen.se

Kostnader för avläggande av gesällprov:

När överenskommelse om datum för gesällprov har gjorts (efter det att din ansökan blivit godkänd) räknas din ansökan som bindande och SHF:s kansli fakturerar dig för gesällprovsavgiften.

För eventuell återbetalning krävs läkarintyg.

Teoretiskt prov:	500 kr + moms
Omprov teoriprov	500 kr + moms
Praktiskt prov	4500 kr + moms
Omprov delprov A	2000 kr + moms
Omprov delprov B	1000 kr + moms

När hela gesällprovet är godkänt kan du hos Sveriges Hantverksråd ansöka om att få ut gesällbrevet. Hantverksrådet tar ut en avgift för gesällbrevet.

Utdelning av gesäll- och mästarbrev sker ofta via lokala hantverksföreningar. Du kan även välja att få ditt brev utdelat vid en fin ceremoni i Blå Hallen i Stockholm i början av november varje år.

För mera information kontakta Hantverksrådets Gesäll- och mästarbrevskansli, telefon 0247 – 369 50.